

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 ft. | Félévre . . . 2 ft.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 ft, félévre 1 ft 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Az erdélyi szarvasmarha-faj. Kodolányi Antaltól.

Hegyi vetőgépek. Szentersébetitől.

A trágya elterítéséről. . . . y P. . . . tól.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztálya végrehajtó-bizottságának febr. 28-án tartott ülése.

Szakirodalom.

Vezérfonal a gazdasági tanintézetek és akadémiák állattani (kiválolag rovarantani) előadásaihoz.

A rózsák metszéséről.

Vegyes közlemények.

A csonók, mint fontos növényi tápanyagok. A beteg növények gyógyítása forró vízzel. A többé kevésbé tökéletes fejés befolyása a tejelőképességre. Az első amerikai szőlőtelep Kassán.

Szerkesztői üzenet.

Fiacsi értesítő.

Az erdélyi szarvasmarha-faj

Én is azzal kezdek e sorokat a mivel „Külsőországi tehének Erdélyben“ cím alatt e lapok 8-ik számában megjelent cikkét Dr. Szentkirályi tanár ur kezdette, hogy: Örömmel olvastam úgy a szerkesztő urnak „Tiroli tehének Erdélyben“ mint Szentkirályi urnak fent jelzett cím alatt, az erdélyi szarvasmarha tiszta tenyésztésének érdekében írott cikkét, mert azt látom belőlük, hogy amaz irányeszmé, melynek a kolozsmonostori gazd. tanintézet megnyitáskor, azzal, hogy az intézet tehenészete tiszta erdélyi szarvasmarha-fajból való tehennel lett beállítva, kifejezés lett adva, újra felszínre került, újra szószólókra talált. Ez azt bizonyítja, hogy mi, kik akkor azon véleményben voltunk, hogy a kolozsmonostori gazdasági tanintézetnek a szarvasmarhatenyésztést illetőleg első sorban az a feladata, az a kötelessége, hogy a hazai szarvasmarha-faj tiszta tenyésztését egész jelentőségében felkarolva, azt a páratlan becsü anyagot, melyet Erdély hazai szarvasmarha fájában bir, minden irányban fejleszteni, tökéletesbiteni, nemesíteni törekedjék, helyesen fogtuk fel feladatunkat Erdély viszonyaival szemben, midőn az intézetnek a szarvasmarhatenyésztés teréni feladatául, az erdélyi szarvasmarha-faj felkarolását s fejlesztését tűztük ki célul.

Épen ezen okból nagy meglepéssel olvastam Egán Ede urnak, a földmivelésügyi m. kir. ministerium állattenyésztési osztálya vezetőjének mult évben „Az erdélyi szarvasmarha-

tenyésztés feladatai“ című, az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának közgyűlésén tartott előadását is, mert az általa, az erdélyi szarvasmarha-faj tisztán való fentartása és tovább fejlesztésének jelentősége mellett felhozott érvek, mindannyi bizonyítékai annak, hogy amaz irány-eszmé, mely bennünket, a kik az intézet megalakulásánál, ennek minden iránybani lehető helyes és czélszerű szervezésén munkálkodtunk, a szarvasmarha tenyésztési cél kijelölésénél vezetett, Erdély szarvasmarhatenyésztése fejlesztésének, emelésének s ezáltal Erdély mezőgazdasági viszonyai előmozdításának szempontjából, teljesen helyes, Erdély sajátlagos viszonyainak teljesen megfelelő volt. Ennélfogva nem veheti tölem senki rossz néven, ha elmondom, hogy amint ama tiszta erdélyi fajból álló tehenészetnek, csak mihamar Kolozsmonostorról lett távozásom utáni feloszlata — amint nem tudom kinek tanácsára rendelt el a ministerium — tudomásomra jutott, azt egyikének a legmeggondolatlanabb intézkedéseknek tartottam s ebbeli véleményemben csak még inkább megerősített ama tudomásomra jutott tényállás, hogy ezt követőleg folytonos kapkodással, csaknem évről-évre más és más nyugoti szarvasmarhafajta lett, az időközben annyira lábra kapott nyugoti fajták behozatali divatjának befolyása alatt, az intézet istállójába beállítva.

Ha 1870 óta folytonosan a lehető legkövetkezetesebb tenyésztési eljárással lett volna amaz intézeti tehenészete kezelve, ma már tisztán állana Erdély gazdái előtt, amaz, az erdélyi szarvasmarhatenyésztésre oly óriási horderővel bíró kérdés, hogy az erdélyi szarvasmarha-fajnál, — páratlanul álló igavonó-képessége mellett, s ennek fentartását szem előtt tartva, mennyire lehet annak gyorsabb fejlődési, tejelési és hizási képességét is fejleszteni? s ezzel tisztában állana az általában követendő tenyésztési eljárás és hihetőleg nem gondolt volna ma már egy gazda sem arra, hogy nyugoti fajta szarvasmarhát hozzon be Erdélybe.

Midőn tehát teljes meggyőződésemmel való hozzájárulásomat nyilvánítom ki én is Egán Ede ur fentebb említett felolvasásának befejezésében foglalt amaz irányelvhez, mely a hazai szarvasmarha-fajnak féltékeny megőrzését ajánlja az elkorcsosodás ellen s törzstenyésztetek létesítését hozza javaslatba a hazai faj keretén belül oly jelleg tenyésztésére, mely igavonó képessége mellett korán érik, jó hizó és jó tejelő — egyszersmind üdvözölni kívántam úgy a szerkesztő urat, mint

Szentkirályi tanár urat is azon a téren, melyre hivatott cikkeikkel az erdélyi szarvasmarha-faj tiszta tenyésztése érdekében léptek, amaz óhajtasommal kapcsolatban, hogy adja az ég, hogy több sikerrel járjon fáradozásuk, mint járt a miénk, a kik ez előtt husz évvel, Erdély mezőgazdasági haladásának érdekében ugyanazon elvet hangoztattuk.

Kodolányi Antal.

Hegyi vetőgépek.

Közeledvén a tavasz nyílása, azzal együtt közelg a tavaszi munkákideje is. Ásó, kaparégen pihen és a gondatlan gazdának — már a ki t. i. az őszi munka zártával vas szerszámait firniszszel, carbol-oleummal, vagy más védő szerrel be nem eresztette — megrozsdásodott az ekéje vasa is. Tehát alig várja, hogy ismét a barázdába akaszthassa, hogy inkább annak a surlodása miatt kopjon el, semhogy a rozsdá egye meg.

Az eke, vagy a hol már ennyire vannak, a porhanyító nyomába jön a mag. A jó gazda azonban ezt ma már nem veti kézzel, hanem géppel, még pedig sorba vetővel, mert tudja, hogy ez a vetésnek a legjobb módja úgy a termés eredményére, mint a mag mennyiségének biztos meghatározhatása és a fölösleges vetés kiküldésére nézve.

Csak hogy könnyű ám a vetőgéppel a sima talajon dolgozni, mert ott úgy jár, mint a parancsolat, de a mi girbe-görbe országgrészünkben: hegyre föl, hegyről le, az oldal sikkján előre, . . . itt már nehezebben megy a dolog, azért ide más fajta gép kell, mint az alföld sikkjára, hogy vele boldogulni lehessen.

Mielőtt azonban az e fajta gépekről szólnánk, lássuk először, hogy mely okok azok, a melyek a drága vetőgépek használatát szükségessé teszik és elterjedésüket hova-tovább szélesebb körre terjesztik.

„1. Pontosán meghatározható a talaj termőképességének megfelelő vetőmag mennyisége.

2. A vetés mélysége a mag csiraképességéhez mérten szabályozható.

3. A vetőmagvak egyenlő mélységben és egyenletesen szétosztva helyezhetők el, a mi azok egyszerre való kelését, a növények egyforma fejlődését és így a termőföld egyenletes kihasználását biztosítja.

4. A vetőgép a mag alátakarását is elvégzi és a talajt lazítja.

5. Mindez a kézi vetéssel szemben vagy 25% vetőmag megtakarítást és 25–30% termés-többletet biztosít.

Ilyen előnyök mellett a vetőgép okszerű és megfelelő nagyságu területen való használat mellett egy pár év alatt teljesen kifizeti magát s további áldást hozó munkája ingyen marad a gazdáságnak.

A fent elősoroltak mellett azonban még az a kívánatunk a jó hegyi vetőgéptől, hogy annak vetőmag-szekrénye lengő szerkezettel bírjon, hogy így a talajnak bármely görbületénél önmagától folyton függőleges állást foglaljon el és ne kellessék annak csavarral való igazgatását egy ügyetlen munkásra bízni. Ez pedig azért szükséges, mert ha a vető láda nem áll mindig függőlegesen, nem is vet egyenletesen, hanem hegyre felmenet többet, lejövet pedig kevesebbet, a mi pazarlás először s a termés rovására megy másodszer.

Az itt bemutatott vetőgépek egyikét Sack Rudolf plagwitz-lipcei gyáros szerkesztette és készítteti, a másikat pedig Wabrosch Béla budapesti gépészmérnök szerkesztette és készítteti Kühne Ede mosoni gépgyáros. Mind a két gép a fent kifejezett kívánat szerint van szerkesztve és az e nemből eddig létezők között a legjobbak.

A Kühne-féle egyszerűbb szerkezetű és így kezelése könnyebb, de hiánya, hogy csak

Azért eme körülményre jó idején figyelemzetni kívánjuk gazdatársainkat.

A Kühne-féle megrendelhető Budapesten Váci-körút 21. sz. a., a Sack-féle pedig ugyancsak Budapesten Váci-körút 35. sz. a. Propper Samunál.

Szenterzsébeti.

A trágya elterítéséről.

Sokan hódolnak annak az elvnek, vagy helyesebben szólva megszokásnak, hogy a trágya-elterítést, mielőtt a hó olvadásnak indul, azonnal megkezdik s az elterített trágyát gyakran hetekig hagyják a talaj felszínén heverni, t. i. addig, míg a talaj eléggé kiszikkad arra, hogy a szántásra alkalmas legyen. Megengedhető, hogy a hó-lé által a talajba átlugozott egyes trágya alkatrészek, a talajt a termelés első évében szemmel látható nagy produkáló képességre segítik, de bizonyos, hogy az elért eredmény nem fog arányban állani azon veszteséggel, mely a következő év, vagy években a trágyázás közönyös hatásában nyilvánul.

Az istálló-trágyának általános tulajdonsága, hogy bizonyos fokú hő, nedvesség és levegő hozzájárulásával megindult vegyi folya-

sietve felhasználhassák s szét fussanak a levegőbe.

Az ez által előállott veszteséget, a trágya-elterítés idejének helytelen megválasztása csak fokozni fogja, mert a maroknyi mennyiségűleg szétszort trágyánál az arra fogékony alkatrészek elillanása, ha a trágya éppen több napig hever a talaj felszínén — egész teljességében bekövetkezik.

A trágya-elterítés ideje tehát az eke munkájával csaknem egyszerre vegye kezdetét, úgy, hogy az elterített trágya, betakaratlan csak a lehető legrövidebb ideig maradjon.

..... y P ..

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállításai szakosztályának végrehajtó bizottsága február hó 28-án szakoszt. elnök Gr. Bánffy György elnöklete alatt ülést tartott, melynek lefolyásáról a következőket közölhetjük.

A szakosztály pénztárkezelőse által be-terjesztett múlt évi zárszámadások áttekintésén, azokból, egyebek mellett, kitűnt, hogy a szakosztály készpénze a múlt év végén 1676 frt 15 krt tett. A számadások megvizsgálása és a számvezetés új alapra fektetése végett a Sigmund Dezső elnöklete alatt Molnár Sándor, Reich Albert és dr. Szentkirályi Ákos tagokból álló bizottság küldetett ki.

A számadásokhoz csatolt kimutatásból kitűnt, hogy az állatkiállításai szakosztály javára jegyzett részjegyek után esedékessé vált részletekből jelentékeny összeg még nem lett befizetve, a titkár utasított, hogy a hátrálékosokhoz tartozásuk összegének feltüntetésével, intézzen felszólítást kötelezettségük teljesítése iránt.

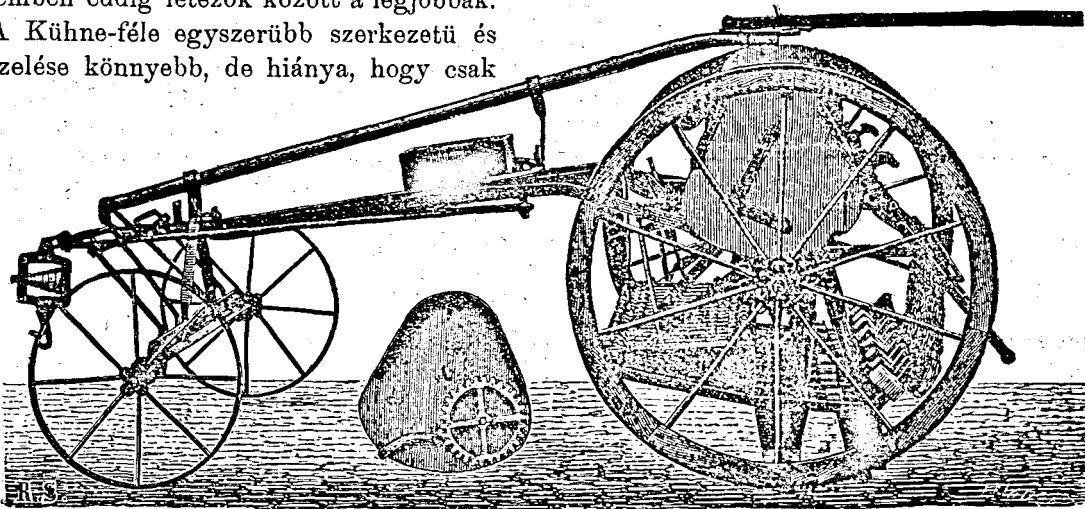
Fölterjesztés intéztetett ezen ülésből a földm. ministerhez, a folyó évi kiállítás és a czélba vett lóvásár jutalom díjaira, — valamint a kiállítási telepen eszközrendelőpótlépitkezéshez segély nyújtása végett és pedig kérelmeztetett a jutalomdíjakra összesen 4000 forint és 4000 frank arany, a pótlépitkezéshez pedig 1000 frt.

Elhatározott, hogy a kereskedelem tárgyát képező házi állatok nyilvántartására és az értékesítés közvetítésére könyv nyitattik, melynek létesítésére a báró Bánffy Ernő elnöklete alatt dr. Szentkirályi Ákos és a titkárból álló bizottság küldetett ki.

Tárgyaltattott Udvarhelymegye lóteny. bizottsági elnökének a f. év tavaszán Sz.-Keresztúron rendezni szándékolt fogatos lóverseny támogatása iránti kéréte; mely terv melegen üdvözlöttné, egy jutalomdíjra 100 frank arany megszavaztatott.

Az udvarhelymegyei gazdasági egyletnek ugyancsak Sz.-keresztúron évenként rendezni óhajtott tenyészállatvásár ügyében kelt átirata is meleg érdeklődést keltett s a kivitel részletei iránt nevezett egylettől tájékozás kéretik, csak így juthatván a támogatás természete iránt a szakosztály megállapodásra.

Dr. Szentkirályi Ákos indítványára elhatározott, hogy Erdély legnevezetesebb állattenyészetek képekkel illusztrálva az „Erdélyi Gazda”-ban leirassanak; mi végből a báró Bánffy Ernő elnöklete alatt Vörös Sándor, dr. Szentkirályi Ákos és a titkárból álló szerkesztő-bizottság küldetett ki.

12. ábra.

Sack Rudolf szab. sorba vető gépe, önműködő vetőmagszekrény szabályozóval
Ára Budapesten: a 13 sorosnak 272 frt, a 15 sorosnak 290 frt, a 17 sorosnak 325 frt.

előlről lehet kormányozni és csak a hajlások irányában dolgozva lehet vele hibátlan, de akkor igazán kifogástalan munkát végezni, ha azonban az oldal síkjának hosszában kell vele dolgozni, a hátsó kereket a vezető nem láthatván, nem tudja úgy igazítani, hogy folyton a nyomon haladjon, minthogy az mindig lefelé csuszik. Ez okból, ha a vetés fönt kezdetett, üres utcák maradnak, ha pedig alant úgy az érintkezési vonalakon igen sűrű lesz a vetés.

Nagy előnye ezzel szemben a Sack-féle gépnek az, hogy hátulról kormányozható, mert így a kormányos úgy az első, mint a hátsó kereket látván, a hátsó kereket az oldal síkjának hossz irányában dolgozva is, folyton nyomon vezetheti.

Ezek számba vételével mind a két fajta gépet a legjobb lelkiismerettel ajánlhatjuk gazdatársainknak, mint a maguk nemében remek alkotásokat s mint a melyek lehetővé teszik, hogy hegy-völgyes talajfelszín viszonyaink mellett is ép oly okszerű gazdálkodást folytathassunk, mint a sík földön gazdálkodók.

Mind az olyan vetőgépek, melyek nem ily módon vannak szerkesztve, Erdély hullámos talajára nem valók és a gazda, a ki olyat vesz, előbb utóbb belátja, hogy jóformán kidozott pénz, a mit érette adott.

mat hatása alatt, alkatrészei úgy alakulnak át, hogy a talaj részeivel való szorosabb egyesülésnek nem állanak ellen.

Ha ezen átalakulás végbe menetele, már a trágyakihordás megkezdése előtt, nagy gondunkat képezte: minden további eljárásunkat is oda kell irányoznunk, hogy a trágyának alkatrészeiből semmit el ne veszítsünk, hanem az idáig gondosan kezelt trágyát úgy adjuk át a talajnak, mintha az éppen akkor kerülne ki a trágyadombról. Ebből tehát következik, hogy leghelyesebb volna a trágyát közvetlen a szántás előtt hordani ki és teríteni el. Ámde ebben a munkafelosztás szükségére ellenállhatatlan erővel megakaszt s nem tehetünk okosabbat, mint ha a kitűzött cél felé a legkisebb kockázattal haladunk.

Kapcsolatosan a trágya-elterítéssel, nem mellőzhetem a kihordásnál gyakorlatban levő azon rossz szokás felemlítését, hogy — a könnyebb elterítés céljából, de az elérendő eredménynek bizonyos mérvbeni kérdésessé tétele mellett — a kihordott trágyát apró csomókban rakják le s így több apró csomónál, nagyobb felületet hagyván a levegő és a nap hatásának kitéve, különösen ha a hótakaró is hiányzik: módot nyújtanak az elillanásra mindig kész alkatrészeknek, hogy a jó alkalmat

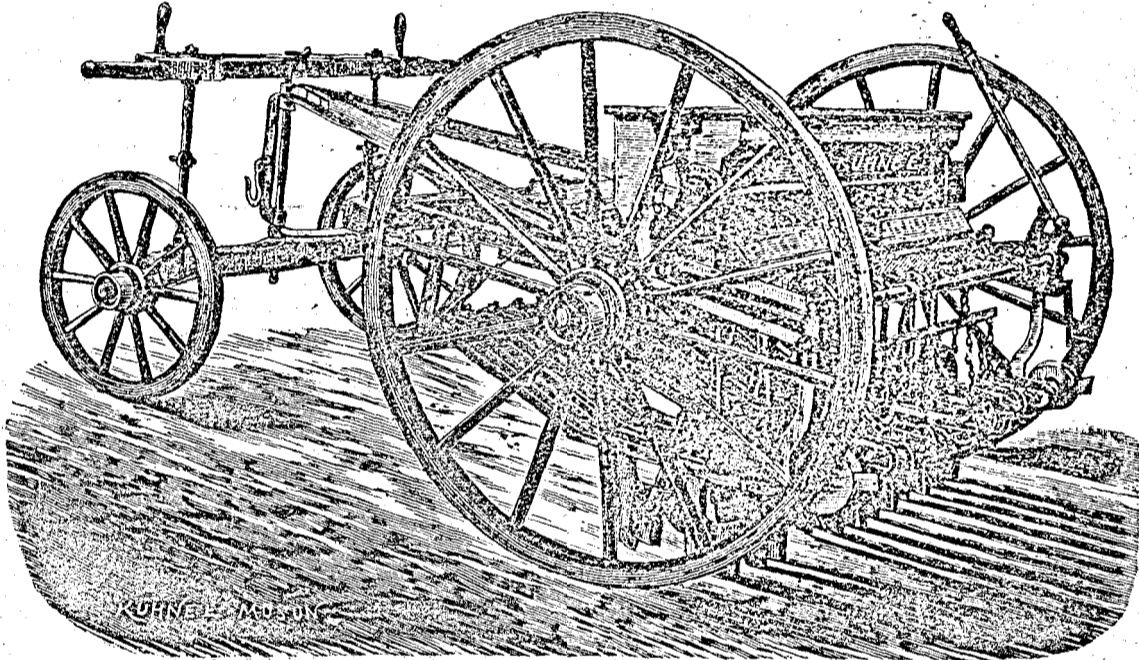
Szakirodalom.

Vezérfonal a gazd tanintézetek és akadémiák állattani (kiválólóg rovar-tani) előadásaihoz. Irta dr. Szaniszló Albert. II. kiadás. 1-ső füzet. Ára 1 frt. Nyom. Gámán J. örök.-nél.

E munka eredetileg a gazd. szakoktatás számára készült s ott használtatik is mint tankönyv; de haszonnal forgathatja azt a gyakorló gazda is. A II. kiad. ezen részlete és az I. kiad. közt, kisebb javítások s változtatásokon kívül, azon különbséget találjuk, hogy a bevezetésben a szervek tüzetesebben vannak tárgyalva; továbbá hogy ugyanitt a zoologia legmodernebb eszméiről (darwinizmus sat.) egy általános érdekű, rövidre fogott, tömör előadású részlet van beillesztve.

A mű Horatsik könyvárusnál kapható Kolozsvárt.

A rózsák metszéséről hoz illusztrált közléseket a „Rózsatanácsadás“ most megjelent 3-ik füzeté. E füzetben fejezi be szerző Czapáry Albert a rózsafajok kiválasztást és csoportosítását; továbbá az ültetés módját illető megjegyzéseit, ez után tér át a rózsák metszése és azoknak télre való betakarására. E fejezetnél,

13. ábra.

Kühne E. Wabrosch-féle szab. „Hungaria Balance Drill“ sorvetője.

Ára Budapesten: a 13 sorosnak 307 frt, a 15 sorosnak 340 frt, a 17 sorosnak 370 frt.

mint a tenyésztés egyik legfőbb kellékénél hosszan időz szerző s számos illusztrációban mutatja be alapos leírással a metszés nagy fontosságát. A többek között itt elmondja, hogy a metszés az évnek két időszakában szokott eszközölni és pedig ősszel és tavasszal (márczius hóban). Itt aztán közli, hogy a rózsáknak télen való metszése mily veszélyes a növényre, mert a rajtok ejtett sebek következtében a hideg és téli nedvesség behatása alatt sokat szenvednek, sőt végkép el is pusztulnak stb. A füzetet 15 csinos kép díszíti s általában kiállítása oly szép, hogy bármely salon asztalnak díszére válik s a mellett — ha a mű már teljes lesz — jeles utmutatója leend a rózsakedvelő közönségnek. Alig is van szakmunka, melyet a sajtó és a közönség oly melegen karolt volna fel, mint ezt s meg is érdemli, mert szakirodalmunkban hézagot pótol. Most a tavaszi idény küszöbén ajánljuk olvasóinknak, hogy a mű kiadójától mutatóvány füzetet kérjen megtekintésre, azt hisszük készséggel küld. Ára $\frac{1}{4}$ évre csak 1 frt 20 kr., mely összeg a „Virágkedvelők könyvtára“ kiadóhivatalának Nyiregyházra küldendő be.

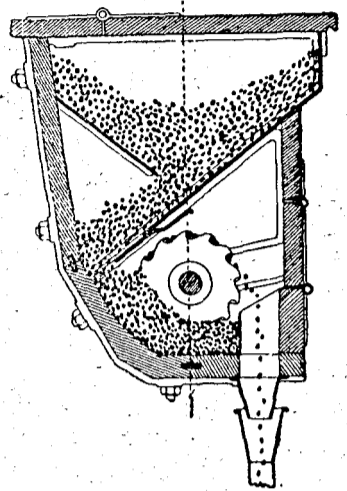
Vegyes közlemények.

A csontok, min fontos növényi tápanyagok jelentőségét gazdáink lassan-lassan belátni kezdik, ennél fogva czélszerűen teszi minden gazda, ha a háztartásában előforduló mindennemű csontokat összegyűjti, de nem abból a czélből, mint legtöbbben teszik, hogy a csontkereskedőknek pár krért eladhassák, hanem hogy azt, mint leghasznosabb trágyát, felhasználják. A csontok istálló- vagy komposztrágya közé rakva, igen lassan málnak szét, miért is legegyszerűbb mód azokat fahamu közé rétegezni, mely ha trágyalé vagy szappanyos vízzel folyton a kellő nyirkosságban tartatik, néhány hónap elteltével annyira megpuhul, hogy azokat könnyen fel lehet darabolni és ily állapotban vegyíthetők azután a komposztrágya közé.

— Beteg növények gyógyítása forró vízzel. A virágkedvelők gyakran tapasztalhatják, hogy virágjaik egyszerre fonnadni kezdenek. Ennek oka a legtöbb esetben a helytelen öntözés. A föld ugyanis, melyben humusz- és más savak vannak, elromlik és a gyökereket is megtámadja. Beteg növényeket rendszeren azzal igyekeznek megmenteni, a mi sokszor sikerül is, hogy friss földbe ültetik: át, de van ennél a morva-sziléziai kertészeti egyesület közleménye szerint egyszerűbb mód is a beteg növé-

	A. fejő	B. fejő	több
1. tehén	64.0 kg. tej	77.0 kg. tej	13.0 kg.
2. " "	69.0 " "	103.0 " "	34.0 " "
3. " "	99.5 " "	137.0 " "	37.5 " "
4. " "	80.7 " "	86.0 " "	5.3 " "
5. " "	80.0 " "	111.7 " "	31.7 " "

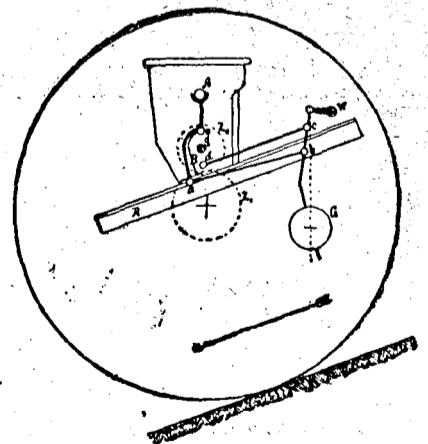
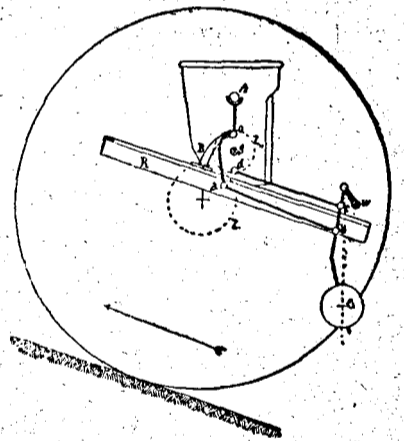
A tökéletesebb fejésszaporodás átlag 1.8 kg. többletet eredményezett, annak tanuságául, hogy a teheneket tökéletesen ki kell fejni.

14. ábra.

A Kühne-Wabrosch-féle gép vetőszekrényének keresztmetszete.

— Az első amerikai szőlőtelepen Kassán bevégeződött az amerikai venyigék nyesése. A részben már elküldött, részben előjegyzett venyigéken kívül még 63,000 drb sima amerikai vessző kerül eladásra, a következő fajokból: Ripária sauvage, Rip. portális, Rip. tomentosa, Rip. odorata és Solonis és 40,000 drb hólyagos Furmint. A megrendelések Maurer János „Első amerikai szőlőtelepére“ Kassára czimzendők, vagy a „Szőlőszeti és Borászati Lapok“ kiadóhivatalához, Kassán.

15. és 16. ábra.

A Kühne-Wabrosch-féle vetőgép szekrényállító szerkezete működésben bemutatva, midőn a gép dombnak, illetve völgynek megy.

Cs és kir. szab. „Adriai“ biztosító-társulat — alapított 1838-ban. Vagyonbiztonsági tőkije: 28 millió forint. Intézője: báró Podmaniczky Frigyes.

Főnti biztosító intézet, mely 53 éves fennállása óta 146 millió forintot fizetett ki készpénzben károk fejében, elfogad biztosításokat a legolcsóbb díjtételek mellett:

nyek megmentésére, mely épen olyan hatású, de gyorsabban vezet czélhoz s abból áll, hogy a beteg növényt többször, 45—50 R. foku vízzel úgy megöntözzük, hogy a víz alul kifolyik. A forró víz nem csak a növény földjét fosztja meg savanyúságától, hanem a gyökereket újra föléleszti s a földben levő férgeket is megöli. Fikuszonon s más növényeken tettek kísérleteket s mind pompásan sikerültek. A földet, miután felülete megszáradt, vigyázva megfurkáljuk, fellazítjuk s miután nagyon leülepedett, egy kis friss földet teszünk reá. A nevezett egyesület végül azt tanácsolja, hogy a mázos cserépeket mellőzzük, mert azokon a levegő át nem hatolhatván, a föld nagyon hamar elromlik bennök.

— A többé-kevésbé tökéletes fejés befolyása a tejelőképessegre. A Mississippi állam kísérleti állomásán nem rég figyelemre méltó kísérleteket tettek arra vonatkozólag, van-e és mekkora befolyása a tejelő tehenek tejelőképességére annak, ha a fejést nem végzik tökéletesen. E czélből 5 tehenet egy megbízhatónak tartott ember által két hétig szokásszerűen fejették a nélkül, hogy az embert figyelmeztették volna arra, hogy kísérletekről van szó. Ezután ugyanazokat a teheneket ugyanolyan takarmányozás mellett más emberrel fejtették két hétig, tudatván vele, hogy a fejésnek mi a czélja. Az eredmény a következő volt.

a) **Az emberek életére:** időleges díjzétéssel; kiházasítási biztosításokat gyermekek számára; tökefizetések halál esetére; vegyes biztosítás életbenlét vagy halál bekövetkeztével, évi járadékok biztosítása stb.

b) **Baleset biztosítások:** egyeseknek halál, állandó és ideiglenes munkaképtelenség esetére; ugyintén csoport biztosítások gyári, mezőgazdasági irodahivatalnokokat illetőleg, valamint testületek részére.

c) **Tűzbiztosítások:** Tűz, villám, vagy robbanás által okozható károk ellen.

d) **Szállítás és jégkárok ellen.**
Előforduló károk a legméltányosabban és pontosan lesznek kifizetve.

Az „Adria” biztosító-társulat erdélyrészi vezérigynöksége Kolozsvárt.

Szekula Akos, vezérfelügyelő. **Kiss,** titkár.
Gróf Teleky László, főhivatalnok.

Szerkesztői üzenet

V. E. urnak Kentelke. Szíves küldeményét vettük és a mint sorát ejthetjük, felhasználjuk.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Kínálat kevés; árak emelkedőben. Buza 17-81 kg. 8 frt 15 kr.—8 frt 75 kr. Rozs új 70-72 kg. 7 frt 25 kr.—7 frt 40 kr. Árpa új 60-66 kg. 6 frt 70 kr.—8 frt 75 kr. Zab új 39-41 kg. 6 frt 95 kr.—7 frt 35 kr. Tengeri 73-75 kg. 6 frt 10 kr.—6 frt 20 kr. Köles 7 frt 40 kr.—7 frt 75 kr.
N.-Várad. Március 3. Tiszta buza 6 frt 04 kr. Elegybuza 5 frt 02 kr. Rozs 4 frt 80 kr. Árpa 4 frt 48 kr. Zab 2 frt 95 kr. Törökbuza 4 frt 72 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt 80 kr. Alomszalma 1 frt 50 kr. mmként. Marhahus 48 kr. kg.

Állatvásár.

Kolozsvár. Heti állatvásár. 1891. márc. 4., 5. Ló felhajtattó mintegy 20 drb; eladatott 2 drb. Szarvasmarha felhajtattó m. e. 400 drb; eladatott 163 drb. Juh felhajtattó m. e. 70 drb; eladatott 29 drb. Sertés felhajtattó m. e. 600 drb; eladatott 258 drb.
Budapest-kőbányai sertésvásár. Február 27-én. Heti üzlet a csekély fogyasztás miatt — rontatott. H e t i á t-

Ár a k: magyar válogatott árú 260-360 kg. nehéz 49-50 kr; 180-260 kg. nehéz 48-49 kr; öreg 300 kg. tuli 46-47 kr; vidéki sertés 47-48 kr; szerb 46-47 kr. tiszta kgrammonként. Páronként 45 kg. életsuly levonás és 4% engedmény. **E l e s é g á r a k:** Tengeri új 6 frt 30 kr; árpa 7 frt 20 kr. Kőbányán átvéve.

Az első magyar sertésüzlet részvénytársaság XXI-ik évi jelentését vettük, melynek forgalmi kimutatásából kitűnik, hogy az 1890. évben Kőbányára szállított (az alvidékről, vidékről, magyar államvasuton, Szerbiából, Romániából) összesen 605,796 drb sertés. 667 drbkal kevesebb, mint 1889-ben. Elszállított Kőbányáról (belföldre, Bécsbe, Bécsújhelybe, Csehországba, Bodenbachon át, Ruttkán át, Délnémetországba, Budapestre és környékére, Helvecziába) összesen 521,401 drb. 9793 drbkal több, mint 1889-ben. Az évi átlagos árak a következők voltak: nehéz 45,3-46,2; könnyű 45,3-46,3; vidéki 43,7-46,2; öreg nehéz 43-44,3; szerb nehéz 42,7-45; román nehéz 48,7 — kilogrammonként.

A Kőbányára szállított sertések és elfogyasztott eleségnek összes értéke a múlt évben 31.904,210 frtot tett ki. A szállításra összesen 8935 vasuti koci használattott. A kivitt, belföldre elszállított és Bpsten fogyasztott sertések összértéke a készlettel együtt 32.278,120 frt. Ezek szállítás-ra 6993 vasuti koci használattott.

Debreczen Heti állatvásár március 2., 3. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattó 1273 drb; eladatott 699 drb. Ló felhajtattó 1015 drb; eladatott 220 drb. Sertés felhajtattó 3000 drb; eladatott 1520 drb. Az árak változatlanok; a sertésvásárnál emelkedők.

Erdélyi piacok.
(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csikszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	660	600	—	—	600	600	700
Elegy buza	”	460	550	—	—	500	540	—
Rozs	”	420	450	—	—	400	450	475
Árpa	”	400	400	—	—	—	—	430
Zab	”	280	260	—	—	250	280	250
Törökbuza	”	430	475	—	—	350	400	500
Széna	q.	200	300	—	—	250	230	330
Szalma	”	70	70	—	—	150	140	80
Tízifa	km.	260	200	—	—	230	220	180
Marhahus	kg.	44	34	—	—	40	36	36

Hetivásár napja II/27 III/4 — — — II/28 II/27 II/28

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Nézd-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Egyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	hl.	600	—	780	610	600	580	630
Elegy buza	”	550	—	—	450	500	480	450
Rozs	”	450	—	565	390	425	420	430
Árpa	”	—	—	—	—	—	400	—
Zab	”	325	—	600	280	35	250	260
Törökbuza	”	450	—	530	380	420	390	390
Széna	q.	320	—	200	130	450	170	170
Szalma	”	200	—	150	75	220	130	120
Tízifa	km	275	—	300	240	220	325	230
Marhahus	kg.	40	—	42	40	36	44	44

Hetivásár napja II/28 — III/5 III/5 III 5 II/27 III/5

A piaci cikkek	Mérték	Sepsiszent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	620	600	625	650	700	—	600
Elegy buza	”	560	540	530	580	600	—	400
Rozs	”	410	440	450	500	450	—	400
Árpa	”	400	380	580	400	—	—	—
Zab	”	240	270	240	300	240	—	300
Törökbuza	”	430	420	410	450	450	—	380
Széna	q.	400	200	200	180	200	—	300
Szalma	”	150	150	120	80	100	—	30
Tízifa	km.	160	180	260	200	240	—	225
Marhahus	kg.	40	36	36	36	40	—	36

Hetivásár napja III/2 III/1 III/5 II/28 III/3 — II/28

Kolozsvár, 1891. március 5. Tisztabuza 7 frt—7 frt 80 kr. Rozs 6 frt 20 kr.—6 frt 50 kr. Törökbuza 5 frt 80 kr. Burgonya 4 frt. Rizs 24 frt. Széna legjohh 3 frt. Kötött szalma 2 frt — 100 kgrammonként. Marhahus 44 kr. Sertés 46 kr. kgrammonként.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Sz. Szakáts Péter.**

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK. Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Betöltendő
Gróf Kornis Victor somkerekéi gazdaságában a gazdasági állás f. é. május 1-én. — Önállóan már működött, képzett, a gazdaság minden ágában, úgy az állattenyésztés, de különösen a sertésenyésztésben jártas, rendszeres és józanéletű nős gazdasági, úgy iskolai, mint szolgálati bizonyítványokkal felszerelt pályázata, március 15-ig beküldendő fentnevezettnek Szt-Benedekre, u. p. Deés, ahol a feltételek is megtekinthetők vagy kívánatra közöltetnek.

Eladás és vétel
A m. kir. ménesuradalmi igazgatóság Fogarason 20 q. 1890. évi termésű arankamentes yörös heremagot ad el q-ként 45 forintot.
Eladó 500-600 darab tölgy korlátfa (sodrony kerítéshez való). Átvehető a Magyar-Nádasi vasúti állomáson. Tudakozódhatni L. F. jegy alatt a kiadóhivatalban.
500 darab 3 éves szépen kezelt batuli alma oltványt eladok. Az 1881 évi budapesti kiállításán 50 frankot, az 1885 évi budapesti kiállításán a kiállítási nagy érmet mitva utánvétetnek. Minták ingyen nyertem batulajaimmal. Ára: dara- és bérmentve. Gróf Teleky Arvéd honként 50 kr, száza 40 frt Pakolás drassói uradalmi intézősége Alsó-darabonként 2 krajczár. Özv. Nagy Fehérmegye, vasut Alvincz, posta Tamásné, Vajda-Szt-Iván, posta és és távirtda Szeredahely.

Bécs 1890. állami aranyérem.
Arankamentes löhermag, magkereskedői módon tisztítva. Rendkívüli nagyszemű . . . 58 frt Valamivel apróbb szemű . . . 52 frt Rét és legelő felülvetésére 40 frt

Keresetük mintegy 10 méter-mázsa valódi tiszta fajú fekete vagy fehérszálós zab vetőmag. Ajánlatok K. V. jegy alatt a kiadóhivatalba kéretnek.
Négy jókarban levő gőzcsepplő-garnitúra teljes felszereléssel el-

Baltacim-mag eladó méterméterünként 14 frtért zsákoktól lopo Kolozs-Borsá. Bővebb tájékozást B. E. jegy alatt a kiadóhivatal.
Besztercei (horgas magvu) szilvafa-csemete ötezer darab Tarcsafalván Pálfi Dénesnél van eladó, posta Kobát-Demetterfalva, száza csomagolva székely-kereszturi vasutra feladva öt forint.

Valódi Erfurti vetemény-, virág- és gazdasági magvak.
Minden faj
Vetemény-, virág- és gazdasági magvak,
továbbá
KERTÉSZETI CIKKEK
kaphatók 36 (1-3)
a „CSIKY IMRE-czég”
26 év óta fennálló s jó hírnévnek örvendő fűszer-, festék-, anyagáru, ásványviz- és magüzletében.
Kolozsvárt, főtér 34. szám.
Az általam forgalomba hozott magvak csiraképességéről felelősséget vállalok, Árjegyzékkel s gazdasági magvaimból mintákkal szivesen szolgállok.
Lefort-féle faviasz; hárs (Raphia).

TAUFFER JÁNOS kávéházában KOLozsvÁRT egy teke- és egy karambol-asztal jó karban, teljes felszereléssel, ugyintén kávéházi márványtetejű asztalok, kanapék, képek, tükrök és 30 méter, egy méter magas (lámpri) azaz deszkafalburkolat teljes jó karban, jutányos árban eladók. Azonban csak ez év aprilis hó 3-án vehetők át. Értekezhetni lehet:
Tauffer János kávéházában Kolozsvárt.
Továbbá bátor vagyok a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy a kávéházam március hó 31-én megszűnik és így csak a cukrászat marad, mely mindennap 11 órakor bezáródik.
Tisztelettel
35. (1-5) **Tauffer János.**

Uj építési vállalkozás!!!

Alul megfeszítettek szives értésére adjuk a n. é. közönségnek, miszerint minden az építési vállalkozás keretébe eső vállalatok keresztül vitelét teljesítjük.

Felvállaljuk a legegyszerűbbtől a legújabb stílus szerint építendő épületek elkészítését, a csak lehető mérsékelt ár mellett; egyszersmint főtörekvésünk lévén megrendelőink teljes megelégedését a magunk számára megszerezni.

Szerzett képességeink és tapasztalataink az igen tisztelt építendő közönség szives megbízásainak megtételét reményleni engedik.

Üzleti megkeresések Széchenyi-tér 20 szám alatti irodahelységünkben intézettek el.

Alázatos szolgál:

Rác Lajos és Társa
építési vállalkozók.

21. (5-5.)

Pontosság, felelősség mellett.

UJ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM.

Báró Kemény Gézáné külmonostor-utca 5. sz. házában
a kor igényeknek megfelelő

FÉNYIRODÁT

rendeztem be és személyes működésem mellett újonnan megnyitottam.

Midőn ezt a n. é. t. közönséggel tudatom, bátor vagyok megemlíteni, hogy nehéz vállalatot vettem magamra.

Bizva 28 évi szakmüködésben; mely mellett erkölcsi érdemeim és kitüntetésem szólanak, bizva e nemes város és vidéke hálás közönségében, azon teljes reménységnek nézek elő, hogy támogatásukat, bizalmukat részemre megnyerendem.

Műtermemben a fényképészet terén minden néven nevezendő munkákat felvállalok; különösen vagyok bátor a műépítész és mérnök urak becses figyelmüket speciális fényképészetre felhívni; ugymint: műépítési tárgyak, épületek, tervek stb. fényképeztetésére, mely szakmám tökélye még senki által felül nem mulatott, munkáimnak a legmegfelelőbb kiviteléért és pontosságáért mindenkor kész vagyok felelősséget vállalni.

Magamat a nagyérdemű közönség becses jóindulatába és pártfogásába ajánlvam maradtam tisztelettel

MUNKÁCSY LAJOS,
fényképész.

33. (2-5)

Hatóságilag engedélyezett

KATONAI ELŐKÉSZÍTŐ ISKOLA

Kolozsvárt, hid-utca 13.

Ezen iskola a magyar kir. honvédelmi ministeriumnak 1890. évi szeptember 9-én kelt 42898. számú rendelete folytán szeptember 23-án 13629. szám alatt kiállított törvényhatósági engedély alapján lett szervezve.

Az egyévi önkéntesi jog megszerzésére

az iskola március 15-én egy második tanfolyamot tart.

A tanulók a tanfolyam végén leteendő vizsga által nyerik az egyévi önkéntesség jogát. Előkészíttség kimutatása nem szükséges A németnyelv tudása teljesen nélkülözhető. Mindazoknak, kik hivatás, betegség vagy bármi más ok miatt ezen kedvezmény megszerzését elmulasztották: a jelzett tanfolyam melegen ajánlható.

a) a napi főtanfolyam, kezdődik 1891. március 5-én és végződik 1891. szeptember 30-án;

b) az esti főtanfolyam, azok részére, kik nappal el vannak foglalva, kezdődik 1891. március 5-én és végződik 1891. szeptember 30-án.

Az előbbi tanfolyamok látogatói 1891. év október 1-én a tényleges szolgálati évet már megkezdhetik Bővebb felvilágosítást nyújt az iskolai értesítő.

31. (3-3)

AZ IGAZGATÓSÁG.

VII. és XII. csoport.

FISCHER és HEIDBERG
ezelőtt Weil és Fischer
vegyészeti kátrány-termékek, karbolsav karbolsavas mész, karbul-oleum, kőfedéllemex és facement-tetőzés
GYÁRA.
Budapesten, külső soroksári-út 9607

CARBOL-OLEUM

legelősből dióbarna színű fatelítő sze zsindelytetőkre, kerítésekre és gazdasági es közökre, melynek használata folytán elpuszthatatlan tartósságot nyer a fa, a mázolás akárki végezheti.

A carbol-oleum ára:

hordókban 100—200 kgrmíg	17 kr
100 kgr. kisebb edényekben	19
5—10 kgr. próbaküldemények	22

bádo szelenczében

Ajánlja egyszersmind vörös, zöld és pála barna kátrány-festéket zsindelytetők mázolására

Gyártmányokról árjegyzéket és használati utasításokat ingyen és bérmentve küldenek.

Uj iparág meghonosítása, hulladékok és melléktermékek czélszerű értékesítése, nagyban termelés és versenyképességért.

Ujgyökök megfelelő %-ban részesülnek.

ORIOLD és ENDSTRASSER

ÉPÍTÉSZEK TÁRSAS ÜZLETE

Kolozsvárt, Bel-hidutca 7. szám.

26. (4-5)

Elvállal minden

az építészet körébe vágó tervezés és kiviteli mivelet keresztül vitelét

jutányos árban és solid kivitelben.

UJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, bel-középutca 10. sz. a. (Minorita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvénysekileg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet

nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénzmemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvevények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utaltványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyüket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (10-52)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

Alapított 1858-ban.

Ő cs. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődéje 25. (4-30)

Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet

KUTAKBAN

és mindennemű

szivattyukban, tüzi- és kerti fecskendőkben.

Ajánlkozik

köz- és magán-fürdők

felszerelésére,

szagmentes ürszékek

felállítására.

Elvállal

teljes vízvezetékek és csatornázások

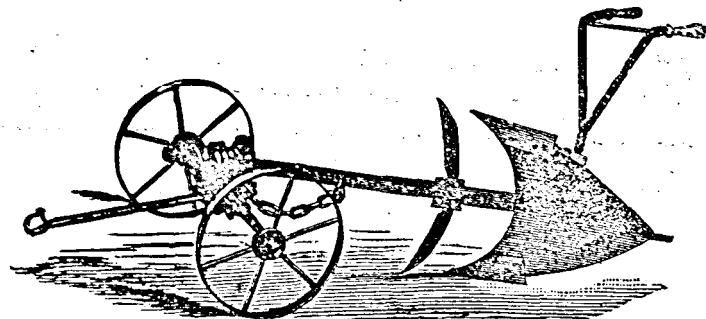
berendezését, városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alappon és kedvező feltételek mellett.

minden vízümvi munka

gyors és pontos kivitelére

Képes árlapok és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

Egyetlen belföldi

szivattyu-gyár!

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.)

SIMONFFY ISTVÁN

(10-52)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje
Kolozsvárt, kültorda-utca 48. sz.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányából, nevezetesen egyes, kettős és három borozdás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és borozdásokból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használható-ágáért felelősséget vállal
Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.**REGALE**KÁRTALANÍTÁSI KÖTVÉNYEKET,
valamint

ilyenekre szóló és két évi kamatszelvénnyel ellátott

UTALVÁNYOKAT

a hivatalos árfolyam alapján a legmagasabb árrban fizetem.

Együttal bátor vagyok figyelmeztetni, hogy az 1891. év folyamán a forgalomban levő 5%-os magyar papírpapíradék-kötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra. Ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében, új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését készséggel közvetítem.

Folly Victor

bank- és pénzváltó üzlete Kolozsvárt.

(18.) (7-49)

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (10-52.)

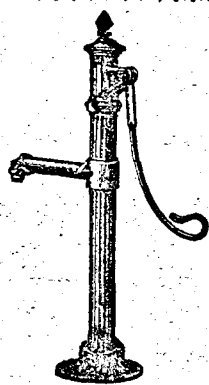
az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30

300 „ „ „ „ —85

150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlőszeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntette lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel, Aradon kiállítási éremmel.

Vécsvár (Blaha) József

Felvállalok mindenféle szakmába vágó vízvezetési, kútfelszerelési,

30. FÜRDŐBERENDEZÉSI (3-5.)

és villámhárító felszerelési munkákat.

Fenti munkák javítását olcsón és pontosan teljesítem.

Műhely: főter 22 sz. (volt lábasház.)

Regaleváltság-kötvényeket,

15.

illetőleg

(1-20.)

UTALVÁNYOKAT

legmagasabb áron vásárol a

Kolozsvári Kereskedelmi Bank.**GANZ ÉS TÁRSA**VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZVENYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN. 20 (4-15.)

Ajánlják:

Kéregöntetű kerekek és kéregöntetű keresztetések. Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel.

Turbinák, transmissiók (erőátvittelek), zsilipek és csővezetékek.

Vasuti műhelyek, gyárak és malmok teljes berendezése. Különböző építési és gépészeti munkák.

Vasuti kocsik, fordító korongok.

Elektromos világítási berendezés nagyobb távolságokra is, melyek segítségével építés és egyéb gazdasági munkák éjnek idején is végezhetők.

Gázmotorok, álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrrel.